

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Autonomia bisericii noastre.

Articol din afară.

În tratativele urmate de comitetul național cu contele Tisza s'a accentuat, ca un punct deosebit și autonomia bisericii noastre gr. cat. românești. Feliul însă cum a fost încopciată aceasta chestie în lanțul celorlalte pretensiuni, a trebuit să nemulțumească publicul nostru și a trezit adânci nedumeriri în largă pătură a clerului și credincioșilor.

Vorba e, că autonomia cerută pe seama bisericii noastre e formulată scurt, vag și nedeslușit. Cași când chestia aceasta ar fi indiferentă pentru români și se lasă în grija factorilor bisericești, ca ei să-i deie ființă cum vor gândi și când vor putea. Cu cât mai precisă și apodictică este pretensiunea respectării drepturilor autonomiei bisericii gr. or. românești, care se vede, că a preocupat mai deosebit comitetul și pe ceice au inspirat acest punct din programul formulat de comitet.

S'a simțit aceasta deosebire de autonomii bisericești și în răspunsul contelui Tisza, care și-a precizat atitudinea pe larg față de autonomia bisericii gr. or., iar pe a noastră a mântuit-o cu o vorbă scurtă „Se va face deodată cu înființarea autonomiei catolice”.

Pe mine nu atâta termenul mă interesează, ce se fixează prin aceste trecătoare cuvinte ale ministrului prezident — căci termenul acestei chestiuni la noi de mult nu mai e de însemnătate. La noi s'a dat publicul, că se va face, când îi va veni vremea și e absolut inutil de a ne impacienta pe socoteala timpului. Ne atinge însă foarte de aproape pălăria cea, ce s'a ridicat iară sus prin aceasta declarație guvernială, sub care ne vom aduna

alături de romano-catolicii maghiari *la umbra aceleiași autonomii*. Mă întăreste în aceasta convingere și împrejurarea, că nici în casa deputaților, nici în a magnaților nu s'a accentuat de nime în deosebi și cu toată hotărîrea, că biserica noastră are alte aspirații, altă poziție și nu e aplicată a părăsi baza de drept, pe care stă astăzi.

Chestia autonomiei noastre bisericești a ajuns așa dară să inspire din nou adânci nedumeriri. În tot decursul tratativelor a jucat un rol de Cenușoacă ca apoi să poată fi mântuită într'o grăbită frază, pare că anume spusă, ca să nu mai fie băgată în seamă de nime.

Dacă mai considerăm și unele curioase antecedente, va trebui să fim consternați, de felul cum se pregătește autonomia noastră bisericească. Cetitorii își vor aduce aminte, că foile au publicat în cursul tratativelor amănunțe din pertractările contelui Tisza accentuând, că eșuarea tratativelor e de a se datori împrejurării, că ministrul prezident a *revocat* unele favoruri promise delegațiunei române în luna Octombrie. Între cele revocate se amintea: revizuirea legii lui Apponyi și autonomia bisericii noastre gr.-catolice.

Dacă s'a revocat autonomia noastră deosebită, promisă atunci de guvern, ca să se facă acum deodată cu a catolicilor maghiari și noi aceasta nu o vedem, ori nu vrem să o vedem, atunci ne putem aștepta la aceleas surprinderi, ca la înființarea episcopiei de Hajdudorogh.

La tot cazul, că chestia autonomiei noastre bisericești, este azi o și mai mare enigmă, cum a fost până acuma. Felul cum ea a fost considerată în condițiile împăcării, adâncă tăcere, care a învăluit-o, asigurarea ministrului prezident, că va fi rezolvată deodată cu autonomia

romano-catolică, schimbarea perspectivei, ne face să credem, că se pregătește ceva, ce noi nu vedem încă și poate nici nu e permis să vedem. Proiectul autonomiei catolice e gata, a mărturisit-o fostul ministru de culte Zichy. Conferențele episcopatului catolic din Budapesta s'au ocupat în diferite rânduri cu chestia autonomiei, iar ca rezultat a acestor sbuciumări după culise ni se spune apodictic, că vom avea autonomie deodată cu romano-catolicii.

Eu cred, că aci se impune o temeinică lămurire. „Unirea” scria în Nrul 78 din 1912.

Cu toate ca episcopatului nostru i-s'a dat asigurarea întotdeauna, că acele conferențe sunt numai consfătuiri confidentiale ale episcopilor, cari pentru grupuri și particulari nu învoalvă nici o știrbire de drept sau liberă dispunere, cu toate acestea, în anii din urmă ținându-se conferențele acelea sistematic și pertractându-se acolo chestiuni de mare importanță, au luat pe încetul nota oficialității, iar hotărârile aduse acolo se conzideră eo ipso de obligatoare pentru întreg catolicismul din Ungaria. — Astfel am ajuns, ca aceste conferențe au absorbit în sfera lor de competență chestiuni, cari ne privesc numai pe noi, cum am fost în timpul din urmă chestiunea înființării episcopiei maghiare”.

Citesc, că pe 17 a. l. e convocată conferența episcopilor catolici la Budapesta. Am crezut, că e bine să scriu acum după încheierea tratativelor și înainte de conferență aceste conziderații, ca nu cumva conferența să „absoarbă” și autonomia bisericii noastre în sfera sa de competență. De cumva nu a absorbit-o deja.

Chestia românească în dietă.

În ședința camerei ungare din 11 Martie a luat cuvântul contele Bethlen István, a cărui vorbire a fost așteptată de partidele maghiare, cu mare interes. Contele Bethlen a expus punctul acela de vedere, care după cuvintele ministrului prezident a fost totdeauna cel mai puternic impediment întru rezolvirea chestiei naționalităților din Ungaria. În acest scurt restimp al tratativelor româno-maghiare, cea mai inversunată luptă împotriva unei înțelegeri au dus-o ungurii ardeleni. În fruntea acestor campanii am cetit mereu numele contelui Bethlen István, care nu de mult prin o broșură tendentioasă a surescitat întreaga opinie publică ungurească împotriva românilor ardeleni, cari zice-se, desmoștenesc pe maghiari, și cu ajutorul băncilor, cumpără pământul dinaintea lor.

Vorbirea contelui Bethlen a fost, natural, ținută în aceeași direcție ca și toată activitatea lui publică de până aci. A început cu expunerea istoriei luptelor noastre politice, vrând să documenteze, că rezolvirea chestiei românești nu poate fi făcută pe baza concesiilor de orice natură ar fi acele, ci numai prin forța statului maghiar. Expunerea aceasta introductivă este pentru noi un prețios document, deoarece până aci toate partidele maghiare au denegat legitimitatea luptelor noastre politice. Fostul ministru Wekerle într'un răspuns dat Dnului Dr. Iuliu Maniu, a zis că programul național românesc e opera ultraștilor din timpurile recente, căci provocarea la politica episcopului Inocențiu M. Clain va stârni întotdeauna numai zimbete pe buzele maghiarilor. Românii nu se pot provoca la istorie, deoarece ei istorie politică nu au. Tocmai din acest punct de vedere vorbirea contelui Bethlen, a acestui ultra șovinist boier ardelen, va fi în totdeauna un prețios document în privința aceasta.

Contele Bethlen a zis, că programul de azi a partidului național este aproape și în formă programul episcopului Inocențiu M. Clain pentru desrobirea românilor și recunoașterea lor ca a patria națiune în stat. Acest program a fost prezentat dietei și de episcopul Bob și Adamovici în „Suplex libelus valachorum“. Tot acest program a fost proclamat în 15 Maiu pe Câmpul libertății și codificat definitiv în conferența națională de dela Sibiu în 1881. — Maghiarii în tot cursul acestor aproape două sute de ani au luptat cu înverșunare în privința programului românilor, iar când în 1791 s'a cetit în dieta din Cluj „Suplex libelus valachorum“ au început să sune deodată toate clopotele din capitala Ardealului, în semn, că arde în oraș, contele Wesselényi a zis celor din sală: „Nu fugiți, e destul de mare foc aici și bine ar fi dacă pe acesta îl vom putea stânga“.

„Acel program pe care îl reprezintă partidul național român este efluxul unei dezvoltări de 200 ani și nu Gheorghe Pop și soții-l-au alcătuit, ci alți factori istorici puternici, l-a alcătuit puterea și forța, și e cea mai sfântă convingere a mea, că numai puterea și forța îl va putea zdrobi“ — a zis vorbitorul între aplauzele tovarășilor săi. Trecând în amănunte a excepționat procedura ministrului prezident, când a stat de vorbă cu comitetul național român fără să întrebe și pe ungurii ardeleni. Aplicarea funcționarilor pe teritoriul românesc cu îndatorirea, ca aceștia să învețe limba popoului o dificultează zicând, că nu e compatibil cu ideea statului unguresc, ca funcționarii aici să fie constrânși a învăța altă limbă decât cea maghiară. Promisiunile ministrului prezident de a ajutama societățile economice românești le consideră ca o primejdie pentru maghiarime, deoarece în

felul acesta exproprierea maghiarilor se va face cu ajutorul guvernului. Abandonarea politicii de colonizare înșamnă a lăsa teren liber românilor ca să înghită toate proprietățile mijlocii ungurești, cari azi se sbat în datorii și sunt incapabile de a se susține în marea românească. Guvernul toată chestia a predat-o băncii altruiste, care a cumpărat o mulțime de moșii ungurești și azi nu le poate vinde. Dacă guvernul nu va continua cu politica de colonizare banca va fi silită să le vândă tot românilor, căci n'are încetrau. Mărturisirea ministrului prezident, că legea naționalităților nu o poate executa a atras atenția opiniei publice europene, că aici se aduc legi, cari nu se execută. — Vorbirea a fost primită din partea opoziției cu mari ovații. După contele Bethlen István a luat cuvântul deputatul slovac *Nándor Juriga*, care a accentuat, că atitudinea opoziției în chestia naționalităților va compromite definitiv toată politica exclusivistă inaugurată de acești domni. Azi când în toate statele se iau măsuri, că toți cetățenii, fie ei de orice limbă sau naționalitate, să se poată valida în viața statului fără nici o restricțiune, a proclama arma ca mijloc de rezolvire a chestiei naționalităților din Ungaria este fără păreche. Dificultează atitudinea ministrului prezident, care în pertractările cu românii nu a îmbrățișat întreaga chestia naționalităților și a disconziderat cu totul postulatele slovacilor.

Mari reforme în România. *Revizuirea constituției române.* Luni s'a cetit în cameră și senat pentru prima oară propunerea guvernului referitoare la revizuirea constituției. Dl. C. C. Arion în numele partidului conservator critică pripa, cu care s'a procedat; tot astfel Dl. P. P. Carp își exprimă nedumerirea asupra utilității refor-

FOIȚA.

Patimile și moartea Domnului nostru Isus Hristos.

— După relațiunea celor patru evangeliști. —
De: Sfântul Alfonso de Liguori.

(Continuare).

V. Rugăciunea lui Hristos pe muntele maslinilor și sudorile lui de sânge.

Și dând laudă au eșit pe muntele maslinilor. (Mt. 26. 30.) După cina cea de taină au dat mulțămintă lui Dumnezeu. Isus împrejurat de ceata apostolilor părăsește foisorul în care s'a petrecut cina și mergând în grădina getsemanii începe a se ruga.

Abia își începe rugăciunea, când îl cuprinde o frică o supărare și o mare intristare. A început a se intrista și foarte tare a se mâhni. (Mt. 26. 37.) — Și a început a se spăimânta și tare a se mâhni. (Mr. 14. 33)

O spăimântă îl cuprinde și le zice învățăceilor: Intristat este sufletul meu până la moarte. (Mr. 14. 34.)

Cu o singură privire a văzut toate chinurile și batjocurile ce-l așteaptă. Îi apar toate momentele patimilor sale: palmuirea peste obraz, scuipatul în față, sbiciuirea la

stâlp, incununarea cu spini, batjocura și durerea cuielor toate de odată le-a simțit. Tremură, suferă și se roagă: Și fiind în luptă mai cu de adinsul să ruga. (L. 22. 44.)

Ce te-a înduplecat Isuse ca să suferi chinurile acestea atât de grozave? Răspunde: iubirea, dragostea ce o port față de oameni mă îndeamnă.

Ce privește minunată! Insuși ceriul se minunează, îl vede pe cel atotputernic slăbit, bucuria raiului întristată și pe însuș Dumnezeu zdrobit. Pentru ce? Să-i poată mântui pe oameni, facerea mânilor sale.

În grădina aceasta s'a adus jertfa cea dintâi. Isus a fost jertfa, preotul iubirea, și flacăra dragostei lui față de noi a fost focul sacru care a consumat jertfa.

Părintele meu, de ieste ai puțință treacă dela mine păharul acesta. (Mt. 26. 39.) Iată rugăciunea lui Isus. Nu pentru ca să se scape de suferințe ci mai vârtos ca să ne arete mărimea patimilor cari le-a luat de bună voie asupra sa și a vrut să le îndure.

Însă cu rugăciunea asta a voit să ne și învețe, că în năcazuri avem să ne adresăm către Dumnezeu ca să ne scape de ele, dar tot odată ne dă exemplul de încredere în voința lui sfântă — zicând: Însă nu precum voi eu ci precum tu (Mt. 26. 39.) — Fie voia ta cu acestea cuvinte s'a rugat mai de multe ori. Și s'a rugat a treia oară acelaș cuvânt zicând. (Mt. 26. 44.)

Te iubesc Isuse, și cu dragoste îmi voi îmbrățișa crucea ce mi-o trimiți, fie cât de amară. Ești nevinovat Isuse, și fiindcă mă iubești suferi atât de mult pentru mine. Dar eu păcătosul, care de mii de ori m'am făcut vrednic de iad să mă îngrozesc de suferințe pentru dragostea ta, pentru iertarea păcatelor mele și pentru darurile cari mi le dai în schimb? Însă nu precum eu voi ci precum tu. Nu, nu, de mii de ori nu. Fie mie după voința ta.

Și mergând puținel a căzut pe pământ (Mr. 14. 35.) În decursul rugăciunii căzuse cu fața pe pământ. I-a fost rușine să-și îndrepte spre ceriu privirea, când s'a văzut îmbrăcat cu hainele murdare ale păcatelor.

Scumpul meu Isuse, într'adevăr nici nu aș cuteza să sper iertarea păcatelor mele dacă nu mai îmbărbăta cu patimile și meritele tale.

Cerescule Părinte. Privește la fața Unsului tău! Nu privi la păcatele și spurcăciunile sufletului meu, ci privește fața lui Isus Fiul tău; iată trâmura, să sbate în ghiarele morții, asudă sudori de sânge, numai să ne câștige iertare: Și sudoarea lui s'a făcut ca picăturile de sânge, care pică pe pământ (Luca 22. 44). Primește-l Dumnezeu și te îndură spre mine!

Dar Isuse, pentru ce-ți verși sângele în grădina asta, doară n'au sosit încă călăi

melor puse în vedere; în schimb însă Dl. Dr. Istrati în numele partidului conservator democrat împărțește vederile liberalilor atât în ce privește utilitatea acestor reforme, cât și graba cu care trebui să fie înfăptuite.

Revizuirea constituției române îmbrățișază aproape întreaga viața de stat: Chestia agrară, votul universal, inamovibilitatea funcționarilor administrativi etc. sunt tot atâtea probleme, a căror rezolvire o reclamă ori însași existența statului român. Prin aceste reforme menite să stabilească echilibrul social, care a lipsit până aci în regatul fraților noștri, menite să împărțască cu dreptul de vot și pe țărani, cei mai genuini și mai siguri reprezentanți ai ideii naționale. — de sigur vor contribui, ca progresele realizate și până acum de această tânăra țară să se potenzeze numai și se îndrume constant într-o direcție de evoluție sănătoasă și folositoare. Este o operă, care încunună cu nimb de strălucire chiar gloria ce și-a știut elupta această țară în ultimul timp.

Kossuth în potriiva colonizărilor. E semnificativ, că șeful partidului 48-ist Francisc Kossuth se declară în potriiva colonizărilor. Tocmai acum când tovarășii lui fac în dietă responsabil pe contele Tisza, că a abandonat politica de colonizare, Kossuth declară într'un articol, că politica de colonizare de până acum e radical greșită, e chiar primejdioasă pentru maghiari. A coloniza prin ținuturi românești sate răzlețe ungurești înșamnă ai expune romanizării, care în a doua, treia generație se va răsbuna cumplit. Articolul a făcut senzație.

Chestiunea românească în cameră.

Discursul dlui Dr. Teodor Mihali.

(Continuare și fine.)

Dr. Teodor Mihali: Noi am făcut tot ce ne-a stat în putință și vom face și în viitor pentru crearea și realizarea păcii, dar așteptăm bunăvoința nu numai dela partidele politice, ci și dela societatea maghiară, să ne aducă în decursul tratativelor de pace astfel de acuze, cari însălbătesc situația. (Așa-i! Adevărat! — la mijloc). Pentru-că în cele din urmă așa a voit și dispus Dumnezeu, ca să trăim și să murim aici și noi nu contra intereselor maghiare și nu în detrimentul statului maghiar, cum am zis și mai înainte, ci pentru progresul și întărirea statului maghiar vrem să creăm acea înțelegere frățească și pașnică, de care țara mai ales în împrejurările politice actuale, are mare trebuință. (Aprobări la dreapta).

On. cameră! Dați-mi voie să fac reflexii, în câteva cuvinte, la discursul și proiectul de rezoluțiune de ieri ale colegului Elemér Iakabffy.

Am tot respectul pentru declarația st. coleg, că trebuie îndemnat guvernul să promoveze interesele culturale și economice ale tuturor naționalităților din țară. Dar noi avem convingerea fermă, onor. cameră, că până când nu vom avea instituții politice pentru asigurarea intereselor și până când prin instituțiile noastre politice nu va fi asigurată afirmarea politică a naționalităților până atunci aceea nu poate fi o desiegare. Pentru-că poate fi astăzi un guvern binevoitor, care într'adevăr să sprijinească interesele culturale și economice spre mulțumirea naționalităților, însă neavând garanții politice, poate veni un alt guvern, care să urmeze cu to-

tul altă politică. Lăsând la o parte acestea ar fi loial și demn ca naționalitățile din țară, cari formează jumătate din întreaga populație și cari au păzit și păzesc țara la periferiile cele mai expuse, să exercite drepturile cari li-se cuvin, în proporție cu situația numerică și progresele culturale și economice.

Eu, onor. cameră, am convingerea, că fericirea țării și dezvoltarea ei în sens democratic, sunt absolut imposibile, până când nenorocita chestiune de naționalitate nu va fi rezolvită.

Am văzut doar și în trecutul apropiat, când guvernul coaliționist a venit cu marșrută legalizată, că trebuie să introducă sufragiul universal dar nu l'a introdus, nu l'a făcut. Și pentru ce? Pentru-că nu a fost rezolvită chestiunea de naționalitate, s'a temut de un pericol din partea naționalităților. Guvernul de acum de asemenea a făcut o lege electorală reacționară.

S. Bakonyi: Asta-i adevărat, dar nu ați luptat împotriva ei. (Contraziceri).

Dr. T. Mihali: A făcut-o așa, pentru-că a temut supremația maghiară, nu a rezolvit chestiunea de naționalitate, s'a temut de un pericol din partea naționalităților, care din nou a ieșit la suprafață cu atât mai vârtos, că s'a ridicat acuza din partea opoziției, că noi am fi fost privilegiați cu noua lege electorală, deși cum s'a adevărit, vom avea 20—22 de circumscripții, în loc de 43. (Mișcare.)

L. Hollós: Deja o știu!

Contele Tisza: Am spus-o și eu!

Contele Apponyi: Să auzim, să auzim!

Președintele: Rog pe d. deputat Béla Kun să nu-l conturbe pe orator.

Dr. T. Mihali: În ceea ce privește proiectul de rezoluțiune al antevorbitorului meu, aş contribui și eu la acela, dacă s'ar fi ex-

să te sbiciuiască, nici să te încoroneze cu cununa de spini?

Înțeleg. Ai prevăzut întregul lanț de suferințe, dar nu acestea te-au întristat; doară le-ai luat asupra ta de bună voie. S'a jertfit, pentru-că a vrut. (Is. 53. 7.) Nu suferințele și-au stors sângele, ci ai văzut mulțimea păcatelor mele. Pe muntele maslinilor nu te-au chinuit călăi, nici sbiciuirea nebună, nu cununa de spini nici crucea, ci păcatele mele celea multe.

Dumnezeule! Ai avut să suferi atât de mult, și eu ticălosul și-am mărit patimile cu păcatele mele, și-am mărit suferințele și și-am îngreunat povara! De aş fi păcătuat mai puțin, nici suferințele tale nu ar fi fost atât de crâncene. Iată recunoștința mea pentru suferințele tale!

Imi pare rău din tot sufletul și din toată inima că te-am vătămat pe tine Dumnezeu inimei mele. Durere mă cuprinde, dar văd că durerea mea e neasămănat de mică. Ce bine ar fi să pot muri de durere!

Pentru sbuciumul tău cu moartea te rog, fă, ca cel puțin o parte să simt din uriciunea ce și-a cuprins sufletul față de păcate. Știu că te-a supărat și și-a cauzat multă mâhnire nerecunoștința mea, dar acumă fă ca prin dragostea mea să fac destul pentru vătămare. Te iubesc Isuse, din inima mea și din întreg sufletul meu. Te iubesc mai pe sus de toate, și pentru iubirea aceasta mă hotărăsc să abziec de

toate bunurile lumești. Fii singurul obiect a iubirei mele, fii logodnicul meu acum și în vecii vecilor.

VI. Prinderea și legarea lui Hristos.

Sculați-vă să mergem, iată cel ce m'a vândut s'a apropiat. (Mr. 14. 42) Bine știind Isus că se apropie vânzătorul Iuda cu jidovii și mulțimea servitorilor să-l prindă s'a sculat. Erau încă proaspete sudorile pe fața lui palidă, dar inima îi ardea de dragoste. Le iasă în cale, vrând să se predee în mâinile lor. Apropiindu-se i-a întrebat: Pe cine căutați? (Io. 18. 4.)

Gândește-te, că în clipita asta și pe tine te întreabă Hristos: pe cine cauți? Pe cine aş putea căuta Isuse afară de tine, care din ceriuri te-ai coborât să mă cauți și să nu mă lași în perzare?

Iară oastea și căpetenia și slugile jidovilor au prins pe Isus și l-au legat. (Io. 18. 12.) E cu putință să-l poată lega cineva pe Dumnezeu? Ce-am zice văzându-ne capul nostru încoronat în mâinile slugilor sale legat ca pe un prinsoner? Și iată e prins împăratul împăraților și e predat în mâinile unor oameni sălbatici!

O voi funii fericite, cari ați legat pe Mântuitorul meu! Legați-mă și pe mine de el, dar așa, ca nici o dată să nu mă deslipească de dragostea lui. Încătușați-mi inima de voința lui sfântă, ca de azi înainte voința lui să fie și voința mea.

Iată îl smâncesc de mâni, îl leagă, îl batjocoresc și îl bat și mielul lui Dumnezeu să lasă să fie bătut, batjocorit și legat.

Nu vrea să se scape din mâinile lor. Nu cere ajutor. Nu se plânge pentru modul nevrednic în care tractează cu el și nici nu-i întreabă de ce îl torturează.

Astfel s'a împlinit profetia lui Isaia: Ca o oaie la junghiere s'a adus, și ca un miel nepătat fără de glas înaintea celui ce-l tunde pe el așa nu și-a deschis gura sa. (Is. 53. 7.)

Nimica nu zice și nu murmură. S'a hotărât să facă destul dreptății dumnezeiești și să moară pentru noi; pentru aceea să lasă să fie dus la moarte și ca un miel nu-și deschide gura sa.

L'au legat. Slugitorii nemernici l'au luat în mijlocul lor l'au scos din grădină și l'au târât înaintea arhiepiscopilor.

Dar învățăceii? Ce-au făcut? Văzând că nu-l pot scăpa din mâinile dușmanilor de ce nu l'au însoțit să mărturisască înaintea săborului despre nevinovăția Dascălului lor și prin aceasta să-i mai fi alinat cât de cât năcazul?

Evangelia ne spune: Iară lăsându-l pe el au fugit toți. (Mr. 14. 50) Cât de mult a trebuit să-l doară pe Isus purtarea asta. Iată au fugit și aceștia, pe care i-a iubit atât de mult, l'au părăsit.

Atunci a văzut Hristos o mulțime de

primat mai clar, ce înțelege sub stat unitar maghiar. Dacă sub stat maghiar unitar înțelege, că toate naționalitățile din acest stat pe orice cale: ori cu buna ori cu puterea se contopească în rassa maghiară (Mișcare), despre o astfel de unitate nu se poate vorbi.

Dacă sub unitate se înțelege unitate de limbă, ceea ce e utopie, care însă vreau s'o introducă, atunci noi nu primim această idee, — deoarece natural că nu voim să ne sinucidem — pentru că vrem să trăim și să ne dezvoltăm în această țară așa cum stăm între hotare. Dar ceea ce ne-a dat Dumnezeu conștiință națională, individualitate națională alipire de religie, aceste le păzim, nu putem renunța la ele și ori cum s'ar sili să conducă politica în Ungaria în această direcție vor lucra nu numai contra intereselor popoarelor nemaghiare, ci și contra însuș poporului maghiar, pentru că sunt convins că șovinismul e în contra intereselor poporului maghiar.

S. Bakonyi: Dar și șovinismul dvoastră!

Géza Polónyi: Și șovinismul românesc!

Dr. I. Mihali: Binevoți a-mi permite acum, ca în numele partidului meu și față de proiectul de rezoluțiune prezentat de colegul Elemér Iakabffy, să prezint un proiect de rezoluțiune deosebit. Acesta e următorul:

„Proiect de rezoluțiune. — După ce sistemul de guvernament susținut în timpul celor din urmă patru decenii, are credința fatală că Ungaria numai astfel poate dăinui dacă, toate naționalitățile contopindu-se în rassa maghiară vor forma o națiune unitară compactă în limbă și simțeminte de rasă — e în contradicție cu istoria milenară a acelei Ungarii, pe care însuș întemeietorul și primul ei rege Sfântul Ștefan a recunoscut-o de țară poliglotă, și ca atare a ținut piept în decurs de omie de ani tuturor războierilor interne și externe, dând dovadă neîndoiosă, că într'adevăr nu a fost avizată la nici un fel de generație artificială pentru existență și mai puțin chiar la astfel de garanții contrare scopului, cum e încercarea de a contopi rasele artificiale, care are un singur rezultat, adică acea desbinare, care împarte popoarele de sub coroana Sfântului Ștefan în două tabere inamice, guvernul să fie îndrumat să inaugureze deschis și fără nici o rezervă chiar în interesul consolidării interne a țării, o politică de stat care să armonizeze condițiile de unitate po-

suffete pe cari le-a încărcat cu fel și fel de haruri dumnezeiești și totuși să lapadă de el și cu o nerecunoștință uimitoare îl părăsesc.

Isuse al meu! Și eu am fost unul dintre nefericiții aceștia. Mi-ai șoptit atât de dulce, mi-ai dat atâtea îndemnuri frumoase și atâtea ajutoare și după o grijă așa de gingașă mi-am uitat de tine, și-am fost nerecunoscător și te-am părăsit. Primește-mă cu îndurare. Ia-mă din nou în preția ta. Mă întorc zdrobit și plin de durere. Mai bucuros vreau să mor, decât să te mai părăsesc! Nu, nu vreau. Tu ești singurul meu bun ce-l pot avea, tu ești viața și iubirea mea!

I. Belu.

litică a țării, cu condițiile de viață națională a popoarelor ei“.

Rog să fie primit proiectul meu de rezoluțiune.

Răspunsul contelui Tisza.

Contele Tisza: On. cameră!

Nu am intențiunea să mă ocup, în stadiul actual al desbaterii cu meritul chestiei dela ordinea de zi. Imi rezerv dreptul, să iau cuvântul mai târziu. Implinesc însă o datorie dacă voi întregi discursul dlui antevorbitor prin unele lămuri. Voi face aceasta condus exclusiv de străduința, ca opinia să fie deplin în clar cu toate amănuntele acestei chestii. (Aprobări vii în dreapta.) După fiecare convorbire avută, mi-am rezumat la sfârșit, în scris, punctul meu de vedere și l-am dat domnilor respectivi, pentru ca să evit orice neînțelegere.

Cred a face un serviciu pentru deplina limpezire și pentru judecarea corectă a chestiei, dacă voi ceti răspunsul, care l-am dat în April, anul trecut, la promemoriul care mi l-au prezentat dnii deputați și care a fost cetit mai înainte de către dnul deputat. Ca o reasumare a acelor convorbiri — pe atunci nu eram încă în situație responsabilă, și astfel am rezumat numai punctul meu de vedere individual — am fixat punctul meu de vedere în următoarele (cetește):

„Ad 1. Legea garantează Românilor deplină libertate pentru ridicarea de școli, populare și medii cu limba de instrucțiune românească, iar statul îi va sprijini în exercitarea acestor drepturi a lor cu considerabile jertfe materiale (congrua profesorilor și a învățătorilor.) Instrucțiunea universitară trebuie să fie de stat și unitară, iar limba de propunere la universitate poate fi iarăș numai ca a instrucției de stat numai cea maghiară. După stabilirea unor relații deplin bune voi admite cu plăcere ca atât la universități cât și școlile medii cu limba de instrucțiune maghiară, limbile nemaghiare ale țării să fie instruite mai intens decât până acuma, iar copii cu cuze nemaghiare, cari cercetează școlile cu limba de instrucțiune maghiară să primească o instrucțiune în religie în limba lor prin cateheți sau profesori de religie proprii.

Ad 2. Autonomia bisericii românești greco-orientale, garantată prin lege, dorește să o respecte fiecare, iar dacă s'au ivit unele doleanțe concrete în privința aceasta, remediarea lor în baza legii, a dreptului și a bunăvoinței nu poate întâmpina dificultăți. Aceste sunt chestii administrative concrete, cari trebuie examinate din caz în caz. Din punct de vedere al statului nu există dificultăți ca deodată cu autonomia bisericii romano-catolice, biserica românească greco-catolică să primească o autonomie osebuită. Articolul de lege XX din 1848 nu dispune sprijinirea bisericilor după o cheie unitară ci numai în măsura cerințelor juste. În baza aceasta se aplică gradat legea privitor la toate confesiunile și în baza aceasta se urcă treptat sprijinul de stat pentru biserica română greco-orientală. Eu doresc foarte mult progresarea mai departe pe acest teren, așa de pildă în chestia cvincvenalelor preoților cu calificare inferioară, dar în tot cazul această lărgire depinde dela gradul dispoziției și a încrederei reciproce. Episcopia de Hajdudorogh a fost înființată cu scopuri

curat defensive. Nime nu intenționează maghiarizarea parohiilor românești, iar dacă eventual au fost încorporate la episcopie și parohii românești, împotriva retrocedării acestora nu se poate ridica nici o obiecțiune. (Mișcare în stânga). Chestia aceasta trebuie rezolvită în baza unei examinări făcută cu multă grijă iar aparținerea singuraticelor parohii se poate stabili numai după o câmpnire obiectivă a tuturor circumstanțelor aparținătoare. E însă o condiție inomisibilă ca agitațiunea ce se face acum trebuie să încete, căci manifestările poporațiunii, inspirate de aceasta agitație nu pot fi luate în considerare. (Aprobări în dreapta). De sine înțeles, că toate aceste probleme trebuie să se rezolve în baza tratativilor urmate cu forurile bisericești competente.

Ad 3. În Ungaria pe terenul presei stăpânește aproape o desfrânare nelimitată. Iudată ce va fi restabilit raportul bun, iar presa românească va înceta să agite împotriva unității statului și împotriva păcii între naționalități (?!), vor înceta de sine înțeles și toate procesele de presă.

Ad 4 și 5. Noi toți dorim o normă legislativă, liberală a dreptului de întrunire. După părerea mea, noi nu-i permis să împiedecăm pe cetățenii aparținători unei rase nemaghiare nici prin lege și nici câtă vreme aceasta nu-i creată, pe cale administrativă, ca ei să se grupeze pe bază națională, fără scopuri contra statului sau contra legilor.

Aceasta are valoare și pentru formerea partidelor politice. După convigerea mea fermă menținerea unui partid român osebuit nu numai, că e superfluu după ce vor înceta divergențele politice existente, ci, provocând deja existența unui astfel de partid nelcredere, e păgubitoare, ba chiar periculoasă din punct de vedere al apărării accentuate a intereselor Românilor și pentru cultivarea înțelegerii reciproce. Aceasta-i o chestie de oportunitate, asupra căreia au să hotărască înșiși Românii. Dreptul lor de a se organiza într'un partid aparte, după părerea mea, trebuie recunoscut (Aprobări în dreapta).

Ad 6 și 7. Pe terenul administrativ și justițiar, nu pot fi depășite cadrele fixate azi încă de lege. Astfel limba tuturor judecătorilor regești e cea ungurească, și tot așa privitor la limba administrativă acordă un teren pentru limbile nemaghiare numai dispozițiile privitoare la limba proceselor verbale și de interogare.

Nu numai caracterul unitar al statului ci și considerații obiective pretind ca limba administrației să fie cea ungurească. E corect și e de dorit însă, nu numai din punct de vedere al unei administrații bune, ci și în interesul popoarelor nemaghiare, ca organele administrative, cari sunt în atingere cu poporul să cunoască cel puțin una din limbile întrebuintate în ținuturile respective, iar actele oficiale trimise interesaiților, cari nu vorbesc ungurește, să li-se explice în limba lor, cum de pildă și dispune aceasta de fapt, în aceasta sferă, procedura penală. Afară de aceasta s'ar putea da o ordinațiune, fără nici o teamă, prin care privitor la unele chestii de amănunte cum de pildă la primirea documentelor alăturate la petițiuni, publicul să fie cruțat de vexațiuni superflue.

Ad 8. Statul dorește să dea un sprijin economic egal pe toate terenurile, și întrucât atitudinea Românilor nu dă nici un

motiv de neîncredere, desigur e aplicat să sprijinească școlile economice, industriale și comerciale, precum și străduințele economice ale Românilor.

Ad 9. Proprietățile de pământ, cari se aflau până acum în mâni ungurești trec rapid în mâinile Românilor. Dacă prin urmare, acțiunea de colonizare maghiară se străduiește ca proprietățile de pământ, cari sunt de vânzare, cel puțin în parte să ajungă în mâinile cumpărătorilor unguri, aceasta nu e maghiarizare, nu e respingerea Românilor, ci din contra se face un serviciu marelui interes de echilibru între diferitele rase de popoare.

În aceasta nu poate găsi nime un gravamen sau un atac. Colonizarea ar fi agresivă dacă pământul ar fi câștigat dela Români și s'ar da Ungurilor, aceasta însă nu se întâmplă și de sigur nu se va întâmpla nici în viitor.

Administrarea pădurilor se face în întreaga țară, în baza unor principii egale, fără nici o considerație față de vre-o naționalitate. E de dorit ca interesele sivilculturei să fie aduse în conglăsurire cu interesele economilor mici, cari locuiesc în ținuturile respective. Dorința după investiții de stat și o promovare mai efectivă a intereselor economice din acele ținuturi, în cari locuiesc Români, desigur se va realiza deplin îndatăce vor dispărea motivele neîncrederii politice.

Ad 10. Noi nu putem face la complinirea funcțiilor o deosebire între Maghiari și cetățenii cu buze nemaghiare. Dar e de dorit ca a) intelectualii români să ia parte la complinirea funcțiilor publice într'un raport corăspunzător numărului și valorii lor; b) ca funcționarii cari vin în atingere cu poporul să cunoască limba acestuia, ca poporul să se poată înțelege cu funcționarii săi fără ajutorul unui tâlmăciu. (Aprobări vii în dreapta și în centru).

Pentru ca să putem atinge aceasta țintă, de mare importanță și din punctul de vedere al poporului românesc, înainte de toate e inomisibil, ca să încete atitudinea neîncrezătoare, refuzătoare și ostilă a celei mai mari părți a intelectualilor români, iar ea guvernul și maghiarimea să nu vadă dușmani în ei sau și numai contrari. Dacă va înceta aceasta, Români se vor putea valida mai intens în funcțiunile publice; iminenta statificare a administrației, precum și instruirea limbilor nemaghiare în școlile medii ungurești vor face să dispară și cele din urmă dificultăți.

Ad 11. Legea electorală îi tratează pe toți cetățenii țării după aceeași măsură, fără deosebire de naționalitate și le asigură Românilor dreptul electoral într'un grad corespunzător proporției lor de puteri. În urma deosebirii ce rezultă din proporția puterilor economice și mai cu seamă culturale aceasta măsură azi încă nu congruează cu proporția numerică dintre popoare. Ea se va îmbunătăți însă automat, când mulțimea Românilor va atinge gradul mijlociu de cultură. Români dovedesc deja acum, mai cu seamă în Ardeal, progrese înaintate pe terenul validității politice și ei vor forma în multe circumscripții majoritatea alegătorilor.

Acți notez, că privitor la acest din urmă punct mă aflam pe atunci în rătăcire. În acel timp — era în April — încă nu puteam avea o privire îndestulătoare asupra

esoperării legii electorale în privința aceasta și a rezultatelor ei, cari — după cum o știm acum deja cu toții și după cum am fost în situație astă toamnă să-i fac atenți pe domnii respectivi — de fapt au limitat și mai mult validitatea momentană a Românilor, de cum credeam în anul trecut, așa că de o înaintare progresată a Românilor mai cu seamă în Ardeal nu poate fi vorba. Făcând o paralelă între aceste observări ale mele făcute în April la începutul tratativelor și între cele cari le-am cetit în cursul răspunsului meu dat la interpelație, putem constata două lucruri. Întâi că încă atunci am stabilit și am precizat cele mai principale puncte de vedere principiare, în jurul cărora s'au învârtit schimbul de vederi, și că între primul și al doilea act nu e nici o abatere esențială. A doua oră, că domnii cari urmează schimbul de vederi cu mine din însărcinarea partidului național român, au fost în clar încă în primăvara anului 1913 asupra cadrelor concepției mele și ce pot spera dela mine. Că cu toate acestea ei au căutat înțelegerea cu temeinicie adâncă, dovedește în tot cazul moderarea punctului lor de vedere, ceea ce trebuie să constatăm cu oarecare bucurie și mulțămire. (Așa e! în stânga). Regret foarte mult că domnii nu au mers și mai departe, că nu ne-a succed să eliminăm deplin divergențele adânci, cari încă mai există și azi între noi. Dar pot constata cu mulțămire, că aceste divergențe au slăbit și a urmat o apropiere, că direcția naționalistă română și-a moderat punctul de vedere, că astăzi nu mai e atât de fără speranțe problema, în ce chip vom aduce în conglăsurire dorințele și străduințele lor cu exigențele politice naționale maghiare (Aprobări vii în dreapta). Aceasta, cred eu, ne poate satisface.

Domnul deputat a spus, că dacă am recunoscut comunitatea de interese să tragem și consecințele din aceasta, Eu cred, că noi ne străduim în chip cinstit, să tragem aceste consecințe. Întrebarea e numai ce înțelege unul și ce celalalt sub aceste consecințe. Domnul deputat protestează împotriva, ca noi, fie cu mijloace bune, fie cu mijloace mai puțin bune, am voi să-i contopim într'o unitate limbistică, într'un unic sentiment de limbă și rasă. Eu cred, că nime n'o dorește aceasta. (Voci în dreapta și în stânga: Aceasta n'o dorești nimeni!) Constat cu bucurie, că aceasta fără nici o deosebire de partid, n'o dorești nimeni. Dar între concepția aceasta și statul poliglot ungar mai există încă un drum mijlociu: națiunea politică ungară unitară.

În acest punct de vedere trebuie să ne întâlnim, căci aci pot găsi domnii deputați acele exigențe ale dezvoltării economice, culturale, limbistice și etnografice, cari eile pretind cu drept. (Aprobări în dreapta). Domnul deputat a spus mai departe, că nu e suficient numai sprijinul cultural și economic, ci e necesară încă validitatea politică și garantarea ei. Această validitate o putem găsi în egala îndreptățire, care îmbracă cu drepturi egale pe toți cetățenii țării fără deosebire de limbă, rasă și origine. (Aprobări în dreapta). Iar garanțiile le avem, aducând ei dorințele lor juste în conglăsurire cu națiunea politică ungară unitară și cu condițiile de existență ale statului ungar, creat de națiunea unitară ungară. (Aprobări vii în dreapta).

Pe acest teren trebuie să ne întâlnim. Pe acest teren așteptăm dela domnii deputați, că în interesul poporului lor nu vor întârzia, să tragă o punte peste abisul ce ne desparte încă. (Aprobări vii și îndelungate în dreapta).

Diverse.

Rugăm pe Stimații abonenți, să binevoiască a-și renoi abonamentele și cei ce sunt în restanță cu abonamentele pe anii trecuți să-și achite datoriile. Foaia nu se poate susține fără abonamente plătite înainte.
Red. și Administrația.

Din Arhidieceză. On. Alexandru Pop, admin. paroh. în Hășmaș, distr. protop. al Indolului, a fost promovat de paroh, în ședința consistorială din 10 Martie 1914.

Presumptivul moștenitor arhiducele Carol Francisc Iosif la Oradea-mare. Din Oradea-mare să anunță: La manevrele de vară ce în anul acesta se vor ținea în jurul Oradei mari, cu care ocaziune mai multe regimente vor staționa în acest oraș, va lua parte și presumpivul moștenitor de tron arhiducele Carol Francisc Iosif. În vederea acestui fapt, s'au luat dispozițiile de lipsă pentru aranjarea locuinții arhiducelui.

Știri religioase și politice din Albania. Din Durazzo să anunță: Arhiepiscopul bisericii ortodoxe din Albania nu a permis clerului, ca în rugăciunile serviciului divin de Duminecă, să se pomenească numele Domnitorului Wilhelm și a soției Sale. Vor face rugăciuni publice numai pentru Țară, pentru regele grecesc și sârbesc, dar pentru noua păreche domnitoare nici decât. Eri principele Wilhelm împreună cu soția Sa, a luat parte la serviciul divin în mosehee, iar Duminecă va merge în biserica catolică și în biserica ortodoxă.

A făcut deosebită senzație vorbirea domnitorului, în care răspunzând la salutul comisiunii de controlă internațională, a cerut comisiunii, ca pe viitor membrii comisiunii de controlă internațională, numai astfel de afaceri se îndeplinească, cari cad în sfera lor de activitate, din cari urmează, că comisia de controlă internațională a fost redusă la pasivitate.

Revărsări de ape în Maramurăș. Comitatul Maramurășului e amenințat din nou de revărsarea apelor. În urma ploilor din zilele trecute toate râurile și văile au ieșit din alvie, ducând și rumpând tot ce le-a stat în cale. O mulțime de sate stau sub apă, iar podul nou din comuna Sat-Slatina a fost dus, asemenea și toate podurile dela comunele din apropierea Tisei și a altor râuri de acolo. Oficiul edil de stat a trimis în toate părțile ingineri experți. Comunicația de către Slatina fiind întreruptă, locuitorii Sighetului au fost siliți să postească, neavând lapte și carne, deoarece laptele se aduce din Slatina, iar abatorul a fost rămas izolat, fiind încunjurat jur împrejur de apa Izei. Sămănăturile încă stau sub apă și nu-i eschis ca revărsarea apelor din Iunie anul trecut, să se repeteze și acum și încă în măsură mai mare. În asemenea pericol se află Tokajul și Solnocul.

Regele Carol în Cadrilater. Dl Angheliescu, ministrul român al lucrărilor publice, a luat toate măsurile pentru ca suveranul român să poată face călătoria proiectată în Cadrilater. Ziua fixată pentru plecare e 15 Aprilie.

Aviz. „Atragem atenția On. domni preoți asupra bogatului magazin de artă bisericască a lui Ladislau Gherman, Wien, Mariahilferstrasse 96, unde se află de vânzare cu prețuri moderate tot felul de ornate și vase sacre (potire, cruci, cădelnițe etc.).

(1) 5—10

Pelerinaj la Roma. Cu ocazia Paștilor apusene, în 4 Aprilie crt. va porni din Budapesta la Roma un pelerinaj. Pelerinii prin Veneția și Firenze vor ajunge la Roma, unde vor sta o săptămână, în care timp vor participa la deprinderile de pietate și vor vizita părțile mai însemnate ale orașului.

Călătoria părechei moștenitoare române la Petersburg. Din nou înregistrăm știrea, că moștenitorul de ton român A. S. R. Principele Ferdinand împreună cu soția în 24 martie vechiu vor merge la Petersburg. Din suită va face parte și principele Carol și după cum se susține, cu ocazia acestei vizite, principele Carol se va logodi cu una dintre fetele țarului Rusiei.

Logodna Diadohului Greciei. Telegrama sosită din Atena anunță, că diadohul Greciei în 10 Martie st. v. va sosi la București. Moștenitorul grecesc va fi însoțit de maiorul Rangabe și de un adjutant al regelui Greciei, nefiind exclus ca și însuș regele Greciei să meargă la București. Cu acest prilej, se va da publicității logodna diadohului grecesc cu principesa Elisabeta, fiica moștenitorului de tron român Ferdinand.

Legea despre repaosul de Duminică. Din Budapesta se anunță, că este deplin terminat proiectul de lege, despre repaosul duminical. Acest proiect de lege împreună cu motivarea sa, în scurtă vreme se va trimite spre opiniune tuturor corporațiilor interesate.

Creșterea Murășului. Din Reghin până la Târgul-Murășului apa Murășului în mai multe locuri a eșit din alvie. Pentru preîntâmpinarea eventualelor dezastre au fost duși la fața locului un batalion de pompieri din Alba-Iulia.

Sesiunea delegațiilor. Conteș Tisza, cu prilejul celui din urmă drum făcut la Viena, a conferit cu factorii austriaci și s'a luat hotărârea, ca sesiunea delegațiilor să se țină în ultima săptămână a lunii April. În cazul, dacă Boemii vor continua obstrucția, sesiunea parlamentară va fi închisă, și până la redeschiderea noii sesiuni parlamentare, încredințarea dată delegațiilor actuali va rămâne în valoare. Ministrul președinte austriac, contele Stürgkh, a fost primit de împărat în o audiență de 2 ore, în care a raportat Monarhului despre acest lucru precum și despre situațiunea politică austriacă.

Teatru ars. Din Belgrad se anunță, că în 26 februarie crt. a ars edificiul teatrului popular din Üszküb restaurat nu de mult cu suma de 50 mii dinari. Se susține, că teatrul a fost aprins din motive politice, statorindu-se, că focul a fost pus de un hornar de origine bulgară.

Cutremur de pământ. Raportul oficial sosit la ministrul de externe din Constantinopol constată, că în 6 Martie orașele Bitlis și Aklat au fost surprinse de un cutremur de pământ.

În Aklat s'au prăbușit 42 de case. De sub ruine au fost scoși 2 copii morți. Cutremurul a mai cauzat stricăciuni și în alte localități.

Alegerile pentru cameră în Spania. La alegerea pentru camera spaniolă s'a dat următorul rezultat: 199 conservatori, 95 liberali, 21 radicali, republicani și socialiști, 8 independenți, 19 regaliști, 7 republicani-progresiști și 4 catolici. Lipsește rezultatul din 38 cercuri. Balotagii s'au declarat în 9 cercuri electorale.

În ghiarale unui leu. Într'un cerc călător din Zenta, a produs mare groază întâmplarea următoare. Când într'o dupăamiază în arena circului se aflau mai bine de o sută de băeți și fetițe de școală, îmblânzitoarea de lei intrând în cușcă și voind a se produce, unul dintre lei devenind furios, și-a înfipt ghiarale în corpul îmblânzitoarei. În timp ce personalul circului a scăpat îmblânzitoarea din ghiarale leului sălbatec, între copiii de școală s'a iscat o mare panică.

Accident aviatic mortal. Din Viena se anunță, că pe câmpia de aviațiune dela Aspern s'a întâmplat o groaznică nenorocire. Locotenentul Elsner, însoțit de pasagerul Zerna sergent la reg. 7 de infanterie, pe un biplan, luându-și zborul s'au ridicat în aer și dela o mare înălțime, motorul încetând de a mai funcționa, au căzut la pământ. Locotenentul a fost aflat mort sub dărâmurile aparatului, iar însoțitorul său fiind numai grav rănit, în a fost transportat la spital.

Sirolin
„Roche“
Recomandat de medici în toate
îmbolnăvirile Organelor de respirație
In morburî de plămâni,
Cataruri bronhiale,
Tusă convulsivă,
Scrofuloză copiilor.
Se află în toate Apotecele
cu 4 Coroane sticla.

Partea Literară.

F. X. Wetzel.

Calea spre fericire.

— Pentru tinerime —

Trad. de: P. A. N.

(Continuare).

Da iubite tinere, la început împotrives-te-te; luptă-te hotărît și bărbătește contra oricărei închinări rele: contra mâniei și a încăpăținării, contra neascultării și nesupunerii, contra pismeii și-a bucuriei răutăcioase,

contra lingăririi și lenei, contra îngâmării și minciunii, contra îndărătniciei și a marafeturilor și contra tuturor ațîțirilor spre necurăție! „O minciună fie cât de mică — zice John Ruskin un scriitor englez — se aseamănă cu o scârboasă sgrăbunță, și nu trebuie să o răbdăm pe sufletul nostru după cum n'am lăsa buba pe fața noastră“. Din minciunile mici se fac mari; cel care fură lucruri mai puțin însemnate va fura și de cele mari, celce nu-și împlinesc datorința în lucruri mici, nici în mari nu și-o îndeplinește. Cartouche cel mai faimos hoț și uci-gaș, care a murit pe eșafod, calea aceasta și-a început-o furând pene, hârtie, poame; și Ariu, care nu și-a înfrânat inclinarea spre sumeție, s'a făcut tăgăduitorul dumnezeirii Domnului Hristos și rătăcitor dela calea adevăratei credințe. Dar dacă, îndată, la început te vei împotrivi oricărei închinări spre rău, aceea nici când nu va prinde rădăcini în sufletul tău; tu le vei stăpâni și înfrâna ușor și în fiecare zi vei câștiga câte o învingere asupra lor, prin care apoi te vei în-tări în virtute. „Și, fi sigur — zice sfântul Francisc de Sales — că fiecare învingere ce-am câștigat-o contra dușmanilor mai mici ai fericirii noastre, e ca și o nouă și foarte strălucitoare piatră nestimată în coroana vecinicii, carea Dumnezeu ne-o păstrează în ceruri“.

Împotrives-te-te și celor mai mici închinări! Luptă-te îndată, curajos contra oricărei închinări rele! Dacă fiacără îi mică încă, o poți stinge cu degetul; iar de va crește, nici șiroaiele mari de apă nu le-o va putea stinge. „Principiis obsta!“ „Căci va fi o medicină prea târzie, dacă aceste închinări vor prinde rădăcini și vor crește“. Precum noi nu le putem face nimica paserilor, când ne sboară peste cap, dar putem, când ar vrea să-și facă cuib pe capul nostru, chiar așa nu le putem face nimica gândurilor urâte, când se ivesc în noi, dar putem face, ca ele să nu se înrădăcineze în noi și să nu producă fapte rele. Grijește de cei dintâi pași ai tăi, căci de i-ai făcut, și ceilalți îi vei face tot mai departe spre pierire.

Folosește orice ocaziune și-se îmbie spre fapte bune. Despre împăratul roman Titus, ne spune Svetonius, că dacă se întâmpla să treacă, câte-o zi în care să nu fi făcut nici un bine, zicea cu durere: „Am pierdut o zi“. Cugetă și tu așa. De poți spune o vorbă bună, cuminte, folositoare, spune-o; de poți să-ți areți dis gustul, scârba sau mânia față de-un lucru rău, față de necredință sau imoralitate, arată-ți-le; dacă poți da o bună pildă de religiositate, de cucernicie, în biserică, nu întârzia. Tu poți predica prin faptele tale, poți îndemna pe alții prin râvna ta, și-i poți atrage prin modestia ta. Prin tăcere poți împiedeca certele, prin liniște, poți potoli mâniile, iar prin cumințenie poți împăca pe cei mâniași. Dacă poți face cuiva vre-un serviciu, fă-l cu plăcere; de-ți va cere cineva povăț, dă-le-o cu bucurie; ajută unde poți. De este vre-un bolnav în vecini sau și mai departe, cercetează-l. La ajuns vre-o nenorocire pe cineva, arată-i milă; sau de l-a ajuns vre-o bucurie, bucură-te și cu el. Dacă un biet sărac îți cere vre-o bucată de pâine, dă-i; din puținul cât îl ai dă-i bucurios și lui, aducându-ți aminte de filerul văduvei și de paharul cu apă rece — cari amândouă au fost daruri mici, dar n'au rămas nerăspătite. Ține seamă de

toată lumina și inspirația ce ți-o dă grația dumnezească, și îndemnul ei îl împlinește și în cele mai mici lucruri. Tu, ce e drept, nu vei avea timp să te rogi mai îndelungat, dar vei avea de bună seamă atâta, cât să-ți ridici privirea la Domnul dimineața și seara, înainte și după mâncare și când trag clopotele; te vei obosi cu lucrul mult al zilei, dar tot mai poți cugeta când și când la Domnul tău și tot mai poți face câte-o rugăciune cât de scurtă; poate nu vei putea îndeplini lucruri mari din iubire către deapropoale, dar lucruri mici fiecare poate împlini. Și ca să faci bine, în fiecare zi ți-se îmbiu mii de prilejuri. *Nu pierde nici o ocaziune spre bine, fă tot ce ai de făcut, în statul grației sfințitoare și din iubire către Dumnezeu, și așa vredniciile tale, cari poate se par mici și neînsemnate se vor aduna și vor face o comoară nemăsurată și-ți vor aduce bogata resplată a ceriului lui.* Alban Stolz zice: Fiecare zi socotește-o, ca o foaie din cartea vieții tale de călător; deci grijește ca pe fiecare foaie să fie însemnat vre-un lucru bun pentru vecinicie!

Și vai câte lucruri bune, cari le-am fi putut îndeplini cu ușurință, rămân nefăcute numai și numai din frica de semenii noștri. Printre oameni umblă ceva ca și o nălucă, ca și un lucru necurat ziua-noaptea și în tot locul în zile norocoase și fără noroc; vorbește în toate limbile dar numai câteva cuvinte: „Ce va zice lumea?” Asta-i nălucă: frica de oameni. Pe nimenea nu-l lasă împace, dar mai ales pe tineri, cari dela fire sunt mai fricoși, mai neumblați, mai ușor de spăriat. Așa se fac apoi, că tinerii părăsesc binele de groaza acestei năluciri: „Ce va zice lumea?” Ce va zice lumea, când îmi ridic mâinile spre rugăciune, când și în stradă mă plec înaintea sântelor taine, când postesc în zile anumite, când vorbesc despre Dumnezeu și lucrurile religioase, când pe alții îi îndemu la bine, și când îmi ridic glasul tremurător contra batjocurilor dela adresa credinței, contra vorbelor spurcate? Da, ce va zice lumea? Mă va socoti drept un fărnac. O iubiți tineri, fiți bărbați și împotriviți-vă cu curaj ăstorfel de năluciri! Nu aveți frică de oameni, ci aveți frică de Dumnezeu și de aceasta să fiți stăpâniți în toate faptele, vorbele voastre, în toate gândurile și în toți pașii voștri. Nici când să nu vă întrebați: „Ce va zice lumea?” Ci totdeauna: „Ce va zice Dumnezeu? Intr'o zi Washington, prezidentul statelor unite din America, sta la masă cu câțiva oficeri și cunoscuți. Deodată un oficer scoate o injură. Washington lăsă atunci din mâni furculița și cuțitul se uită infuriat la injurător și-i zise: „Eu credeam, că ne-am adunat aici tot oameni cinstiți și culți“.

(Va urma).

Posta Administrațiunii.

Am primit și chităm abonamentul dela: *Sighetul Marmației* pe 1914 sem. 1-iu. — *I. M. M. Blaj* pe 1914 sem. 1-iu. — *Reteag* pe 1912. Vă rugăm și pentru rest. — *Valcalupului* pe 1/7 1913 până în 20/1 1914. — *Săcărâmb* pe 1914. — *Ațintiș* pe 1914 sem. 1-iu. — *I. N. Olăhlăpos* pe 1914 pătărul prim. — *G. B. Bikszád* pe 1914 sem. 1-iu. — *Mişcreac* pe 1/7 1910 — 20/3 1911.

Rugăm și restul până în prezent. — *Grid* pe 1914 sem. 1-iu. — *Pișcari* pe 1/7 1910—20/9 1911. Rugăm și restul până în prezent. — *Chiraleș* pe 1914. Via Marosludas se va șterge. — *Damuc* pe 1913 lunile Ianuarie—Aprilie. În anul trecut ați solvit nu 6 cor. ci 18 cor. (în 16/3), cari Vi-s'au socotit în achitarea anului 1912. *Bicazul* încă nu dă-torește numai cu 6 cor., ci cu întreg anul 1913. Anii de mai înainte s'au plătit regulat. Rugăm a se plăti restanțele aceste. — *Somróútfalu* pe 1912 până în 20 Noemvrie. Vă rugăm și pentru rest și de pe 1913, până în prezent. — *Ernea* pe 1/3—1/9 1902. Vă rugăm și pentru rest.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Biblioteca „Unirii“.

1. *Ben Hur*, sau zilele lui Mesia de Levis Valace, 2 vol. 2·90
2. M. Eminescu, *Studiu critic* —90
3. *Câteva momente din începutul bisericii române*, de C. Auner —20
4. *Nume de familie la românii din Ungaria*, de Alesiu Viciu —12
5. *Din viața lui I. Micul*, de M. Străjan —16
6. *Albertina*, povestire de Dr. V. Bojor —30
7. *Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II.* 3·40
8. *Cele două fețe ale lumii*, de Nicu —30
9. *Ziua deșteptării*, de Aurel Fodor —16

Biblioteca din Blaj.

1. *Vestitorii credinții vol. I.* —24
2. *Impresii* —24
3. *Sfânta Casă din Loreto* —24
4. *Floricele din raiu* —24

Se află de vânzare.

Portretul Escelenției Sale **Dr. Y. Mihályi** arhiep. și metropolit de Alba-lulia și Făgăraș, — în mărime 32/48 cm. costă fco. — 1.10 cor.

Esecuție foarte frumoasă.

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială*.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Înainte de ce ai cumpăra
Altoi de viță de vie,

VIN

Pomi, ori arbori de decor,

cere în interesul propriu Prețurentul nostru ilustrat. care conține pentru ori și cine multe lucruri folositoare.

ADRESA: **Sücs Sándor fia**

szőlőoltványtelep és bortermelő részv.-társ.

BIHARDIÓSZEG.

(70) 13—16

Paturi de fer,

de aramă și jumătate aramă, paturi de copii, zițuri de căruță, sicrie de noapte, closete pentru odăi, spălător, stativ de haine, cuier, cluscă pentru șoareci și cloțani, matrațe pe coarde și sârmă de oțel, așezate pe rame de lemn și fer, perdele și cadre de aramă, țesături de drot, paravane pentru cuptoare, ținătoare de cărbuni și lemne, vătrae, lopoți și alte unelte pentru focărit, dimpreună cu stativ, pat-canape de fer contractabile, dimpreună cu saltea de sârmă, divanuri șcl. Aranjamente de hotel, spitale, restaurante, de grădini șcl. liferează în prețul cel mai moderat

Garai Károly

pregătitor de mobile de fer și aramă în
A R A D.

(66) 15—52

Cel mai bun izvor de comandat viță de vie cu rădăcină sau netede, ca

Berlandieri Riparia Teleki

cum și soiuri de plantațiuni cu rădăcină este

Administrația de viticultură

TELEKI ZSIGMOND

în Villány (Comit. Baranya)

Cereți Catalogul nostru cel mare, ilustrat.

(3) 8—10

Se află de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4·30 cor. fco. Mărimea icoanelor $4\frac{5}{10}$ cm.

Viță americană altoită

precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți, furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

FR. CASPARI

Medias—Medgyes. [Nagyküküllő vm.]

Serviciu conștiințios. Soiuri garantate.

Catalog se trimite la cerere gratis și franco.

În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel, că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dnii proprietari, cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere, ce o pot avea în firma de mai sus.

[12] 14—20

De vânzare
20,000 bucăți de
ROZE
cu tulpini înalte se află mai
aproape și eftine la
Fischer & Co.
școală de pomi și de viță de viie
în Nagyenyed.

Iconostase.

La subscrisul se află — ocașional — spre vânzare toate chipurile de lipsă pentru trei Iconostase. Doue Iconostase de format mai mic, cu 4 chipuri principale, 6 de serbători, 12 cu Apostolii, 1 Cina cea de taină, 1 sf. Treime și 1 Restignire. — Iconostasul cel mare constă din toatătea chipuri, lângă cari se mai adaug: 1 Dzeu Tatăl, 12 Profeți, 2 chipuri pentru ușile laterali, 2 pentru ușa principală și 1 Bunavestire.

Toate executate în stil bizantin, pe fond de aur veritabil. La dorință efeptuiesc și lucrul de lemn.

A. W. Zeiler
pictor academic în
Blaj (Balázsfalva).

(14) 1—10

Balsamul apotecarului A. Thierry

e un mijloc neîntrecut la boale de plămâni și de piept, moderază catarul, oprește flegma, ușurează durerile tusei. Are efect escelent la aprindere de gât, răgușeală și la boale de gât, friguri, în deosebi șgârçiuiri în stomac și colică. Vindecă boalele genitale și hemoroide, corăță rărunchii și întărește apetitul și mistuirea. Servește tare bine contra durerilor de dinți, a dinților găunoși, contra mirosului de gură și și alte boale de dinți și de gură, încetează mirosul provenit din gură sau stomac. Mijloc bun contra limbricilor. Vindecă tot felul de răni, orbant, beșici provenite din ferbințeli, buboae, buburuze, răni provenite din arsură, membre degerate, sgrăbunțe, bube ce-au eșit pe piele dureri de urechi etc. Să nu lipsească din nici o familie, în deosebi când bântuie epidemii de influență, holeră și alte epidemii. Scrie la:

A. THIERRY, apotecă la Ingerul păzitor
în Pregrada bei Rohitsch.

12 sticle mici sau 6 mari, ori 1 sticlă mare specială 5.60 K.
La comande mai mari e prețul mult mai ieftin.

Singură veritabilă ALIFIE-CENTIFOLIA a lui THIERRY

impiedecă și oprește inveninarea sângelui. Face de prisos operațiile. Se folosește: la femei cari lăptează, la pornirea laptelui, împotriva împetirii pieptului, la orbant, inflamație de picioare sau de os, răni, picioare umflate și la mănecarea osului; apoi la răniri de sabie, împunsături, împuscături, tăieturi și sdruncinări, precum și la înlăturarea din corp a obiectelor străine, ca: sticlă, țanduri, pietriș, alice, spini etc., la tot felul de umflături, răni, carbunc, chiar și la cancer (rac); la negei pe mâni sau la picioare, beșici, răni la picioare, răni de arsuri, la slăbire provenită din zăcut mult, beșici de sânge, curgeri de urechi etc. etc.

2 cutii costă cor. 3.60, pe lângă trimiterea înainte a banilor sau cu ramburs. Se capătă la apotecarul Török József, în Budapesta precum și la mai multe farmaci din țară. En gros se află la drogeriile: Thalmayer și Seitz, Erezii Hochmeister și Frații Radanovits în Budapesta. Unde nu e deposit, să se comande direct dela:

A. THIERRY, Apoteca la Ingerul păzitor în PREGRADA
(lângă Rohitsch-Sauerbrunn). (70) 19—25.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU
Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.
recomandă

Asigurări împotriva focului
pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
bile etc. în condiții avantajoase și cu
premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani
gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu
termen fix, cu plată simplă sau dublă a capitalului, asigu-
rări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre
și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe
contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.
p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912	K.	5,456,645.67
Capitale asigurate pe viață achitate		5,458,689.43
Starca asigurativilor cu sfârșitul anului 1912	foc	183,667,241.—
	vieată	11,740,710.—
Fonduri de intemeiere și de rezervă	cor.	2,603,400.—

Prospecte și informații se dau gratuit în
birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de
cunoștință se primesc în condiții favorabile în
serviciul institutului.

(8. 21—?)

La expozițiunea milenară d'în Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopot și fabrica de scaune de fier pentru
clopote a lui

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric 43. 39—52

se recomandă spre pregătirea clopotelor
nouă, pe cum la turnarea de nou a clo-
potelor stricate, mai departe spre facerea
de clopote întregi armonioasă, pe lângă
garanție pe mai mulți ani, provăzute cu
adjusturi de fier bătut, construite spre a
le întoarce cu ușurință în ori ce parte,
îndată ce clopotele sunt bătute de u-
lature prin aceea ce sunt mântuite de
crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele găurite

de mine inventate și mai de
multe ori premiate, cari sunt
provăzute în partea superioară —
ca vielina — cugăuri după figura
S și pentru aceea au ton mai in-
tensiv, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrarea mai voluminoasă,
decât cele de sistem vechiu, așa
că un clopot patent de 327 kg.
este egal în tonul unui clopot
de 461 gk. făcut după sistemul
vechiu. Mai departe se recomandă
spre facerea scaunelor de fier
bătut, de sine stătătoare, —
spre preadjustarea clopotelor
vechi cu adjustarea de fier
bătut — ca și spre turnarea de
toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.